

Paganini redivivus

O nouă premieră la cea de a XIII-a ediție a SIMN: recitalul de vioară solo, portretizând o puternică personalitate a arealului interpretativ internațional, numită **Egidius Streiff**. Violonistul elvețian, absolvent totodată al unor cursuri de actorie, valorificate inteligent mai întâi sub îndrumarea maestrului György Kurtag, compune și recompune, caleidoscopic, o figură realmente particulară în peisajul de gen.



recital este alcătuit, în majoritate, din lucrări dedicate lui și din aranjamente proprii.

Egidius Streiff este un virtuoz al viorii, dar și un analist lucid al capacităților semantice aparținente fiecărui text muzical, pe care le transmite într-o formă ce amintește de ipostaza quasimagică a prezenței scenice cu care impresiona ilustrul său predecesor italian de secol 18. Artistul „se joacă” la modul propriu cu instrumentul său, fie „recitind” paginile celebrei *Fantezii cromatice* bachiene (redescoperite, alături de *Königliches Thema*, printr-o transcripție tehnică re-nouvelată, datorată coreanului Isang Yun, coautor fiind chiar E. Streiff), fie parcurgând monostructuralul flux serial numit *Nebengesänge* (de Franz Furrer-Munch), dinamismul ornamental evolutiv al partiturii lui Jean-Luc Darbellay – *E-Bach-Es*, respectiv „E(gidius)Bach(e)S(treiff)” –, ca și dialogul dintre vioară și bandă – construcție morfogenetică aparținând compozitoarei Junghae Lee (*Corona*) ori *Sonata* de tinerețe a lui Bernd Alois Zimmermann, pentru a încheia, într-un ton mai „clasic”, cu partea I a *Sonatei* lui Sandor Veress.

Rapelurile bachiene întâlnite în aceste ultime pagini au susținut configurația unitară a întregului recital, un moment de excepție, unic în felul său, al unui festival care și-a propus a fi el însuși inedit. Quod erat demonstrandum.

Loredana BALTAZAR

Koto și shakuhachi - veritabilă desfătare sonoră

Se spune „la pomul lăudat să nu te duci cu sacul”. Vă asigur că în cazul recitalului de koto și shakuhachi susținut de Nanae Yoshimura și Kifu Mitsuhashi sub egida Săptămânii Internaționale a Muzicii Noi la ARCUB, în seara de 29 mai, proverbul românesc nu se aplică. Așa cum, de altfel, nu s-a aplicat nici unuia dintre concertele semnalate ca eveniment de organizatorii festivalului.



Încă de la prima piesă prezentată solo de **Kifu Mitsuhashi**, atmosfera generată prin mijloace sonore și prin intermediul unui singur instrument părea să oprească timpul în loc. *Piesa Tsuru no Sugomori*, singura din repertoriul tradițional japonez inclusă în recital (restul fiind contemporane), este considerată una dintre cele mai dificile lucrări pentru shakuhachi, dar efectul ei este unul stenic, dificultățile interpretative fiind depășite de protagonist cu o ușurință care a impus publicului o stare meditativă. Piesa Dianeî Rotaru – *Grotte imaginaire* – ne-a transpus în zona contemporană, oferindu-ne ocazia să vedem cum percepe o compozitoare româncă de 21 de ani combinația timbrală shakuhachi, koto și percuție (Alexandru Matei), cheia impresionistă a asocierilor timbrale ducându-ne cu gândul, inevitabil, la creația Doinei Rotaru, în a cărei filiație

(inclusiv artistică) se situează tânăra compozitoare, cel puțin deocamdată. Versiunea pentru instrumente tradiționale japoneze este în mod evident superioară celei cu flaut și violoncel, forța expresivă a îmbinărilor armonice și timbrale sugerând o maturitate și o experiență surprinzătoare, pe care nu putem decât să le admirăm.

Pentru necunoscători și pentru cei care nu s-au aflat în sală, putem preciza că sunetul shakuhachi poate fi asemănat cu cel al flautului, din cultura occidentală, iar cel de koto, cu cel al harpei. Atracția pentru abordarea netemperată a sonorităților este însă evidentă în cazul instrumentelor tradiționale, mai ales atunci când ele sunt abordate de compozitori japonezi, lucrarea *Cosmos Haptic no. 3 (Kokuh)* de Joji Yuasa (n. 1929) fiind de fapt ea însăși rezultatul unei confruntări între creația tradițională și cea contemporană, între două moduri de abordare aparent diferite și totuși congruente.

Koto este instrumentul asiatic cu cea mai veche origine. În unele texte explicative, numele său înseamnă „interzis” - unde interzis se referă la locurile sacre de venerație a divinității. Koto-ul este de asemenea



instrumentul care invocă divinitatea. Piesa *Kamu-Ogi-Guoto* a lui Somei Satoh (n. 1947), dedicată chiar interpretei **Nanae Yoshimura**, valorifică disponibilitățile sonore extrem de largi ale instrumentului modern cu 20 de corzi, conturând o stare de o poezie cu un puternic parfum extrem-oriental, greu de realizat prin intermediul instrumentelor orchestrei occidentale.

Programul oficial (urmat de un bis) s-a încheiat cu piesa *Shakuko* a compozitorului Akira Nishimura (n. 1953), titlul însemnând în traducere „lumina roșie” și reprezentând pentru autor o imagine subiectivă a unui soare scufundându-se în apă la asfințit. Adevărul este că asocierea timbrală între koto și shakuhachi te transpune foarte ușor într-o stare meditativă care îndeamnă la vizualizare. Iar atracția japonezilor pentru titluri cu corespondențe vizuale evidente îți îndreaptă imaginația către zone foarte clar determinate estetic.

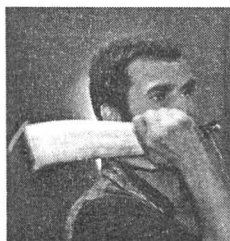
O încântare a fost, așadar, concertul din penultima seară a festivalului susținut de Nanae Yoshimura și Kifu Mitsuhashi. Cei care s-au lăsat îmbiați de publicitatea făcută evenimentului n-au avut decât de câștigat, petrecând o seară de veritabilă desfătare sonoră.

Oltea ȘERBAN-PĂRĂU

Un drog... sănătate curată !

Ne prefacem doar că nu știm și că nu avem nevoie de asta... de libertate. Luptăm cu plăcere contra ei cu toate mijloacele: un telefon mai mic, o casă și mai mare, o mașină și mai „tare”, un (pardon !) calculator și mai - asta-i situația - performant.

Dar drogul ăsta al libertății... există totuși, și tare bine ne mai face atunci când mai luăm un pic din el. Nu contează ce culoare are pastila: poate fi cea albastră a libertății de gândire, sau cea roșie (sau verde ?) a evadării în natură, sau poate fi cea de culoarea aceea nedefinită a auzului „frumos și nebun”... Da ! Acesta a fost „hapul” pe care l-am luat de bună voie în ultima seară la S.I.M.N., la jam-session-ul experimental (zic ei), sonat, zgubilitic (zic eu), șturlubatic, elucubrant, clocotitor, captivant, săcăitor... sâc ! sâc ! cui nu a fost acolo sau n-a privit măcar



un pic la TVR Cultural, fiindcă trăznaia s-a dat în direct...

Dar, să lăsăm. Așa... fără stăpân și fără „vorbe dinainte” **Irinel Anghel, Ion Bogdan Ștefănescu, Malik Choukrane, Sorin Romanescu, Andrei Kivu** și un dansator neliniștit (norocu' nostru !), l-am numit pe **Mihai Mihalcea**, s-au jucat serios cu ceva de care dacă ai luat o dată (credeți-mă că eu am încercat, parol'), greu mai scapi: s-au jucat cu sunetele. Instrumentele multe, „exploatate” de cele mai multe ori neconvențional - cu ciupituri, atacuri, zbârnâieli, pupături, smiorcăieli și alte efecte citite, citate, ciripite, ciudate, ca să nu mai vorbim de cele electronice - cum spuneam, au „existat” pe post de drog „la liber”, un drog-invitație la o scurtă ședință de terapie în grup în care, ca să folosesc o

